

La salut del poble es la suprema llei.

Poble que no lluita, es poble mort, y tal lluita deu ser sols pel dret á la vida y á la lliure manifestació.

LA TRONADA

Tots els que'ns buscan lo benestar á l'altre vida s'el procuran per aquesta.

Deu al crear al dimoni, ó va equivocar-se ó es que gosa en que'l mal existeixi; per aixó la ciencia no lliga ab ells.

Setmanari satírich vermell.

Sortirá tots los dissaptes.

Preus de subscripció

Granollers al mes. . . 0'25 ptas.
Fora trimestre. . . 1'00 »

Administració y Redacció, Aurora, 23

Tots els originals encaminats al bé públich, s'insertarán.

Pago per adelantat.

Número solt 5 céntims per tot arreu.

AVIS IMPORTANT

Ab lo present número 's comensa'l según mes de subscripció, per lo tant esperém que tots los suscrits se posarán al corrent, y tots los que vulgan suscriurers ens darán avis.

S'acceptan subscripcions de tres classes: Protectors de á pesseta'l mes, id. de mitja pesseta y los del preu ordinari.

Tots los que aprecian nostre publicació y poden ajudarnos en nostra tasca, els ho estimarem puig el periódich s'anirá adaptant cada día mes á nostras forsas.

Desde'l número vinent hi haurá una bonica portada y vinyetas; mes enllá fins ab caricaturas.

Entre tots ho havem de fer tot.

Bosquerols

Los amants á la Natura, los de poétichs sentiments, los que s'extassian ab lo cant harmoniós y sentit dels aucellets y ab l'aureig balsámich de la vegetació verge, tots los que á n'el silenciós solitarisme del bosch troban esplay y esbarjo á sos sentiments, tal volta no haurán reparat que mentres los irracionals disfrutan de complerta llibertat sempre que no es interrompuda per l'home, el sér racional que creu ser lo rey del món, aquet mateix es l'únich, ab tot y son

raciocini y civilisació que per l'avaricia de sos semblants permanece esclau dins las espessuras, casi com llensat pel despreci de la societat.

Esclaus en gran escala hi ha ahont per tot se respira vida y llibertat, tal com son los bosquerols; carboners, llenyaters, costalaires y rodalers.

Los carboners, que fins sembla que la societat se'ls mira com á sers inferiors, com bestias; perquè negres, bruts, rostits pel foch y el sol canicular del istiu y sa contínua vida solitaria, fora de las poblacions y lluny de sas llars, resultan rústichs com rústich es son treball.

Tots los demés per igual.

Aquí teim als costalers, los que ab son treball enriqueixen á propietaris y explotadors, lluny sempre de sas casas lluitan per un miser jornal ab la intemperie y cuan cansats de sa ruda feina al vespre se'n van á casa'l propietari, el mateix que de sas suhors acumula grans capitals; per hostatje els dona lo corral dels bous ó la pahissa y mirantlos ab recei com si fossin una colla de criminals.

Aquets mateixos á qui son explotador, el que negocieja ab sas suhadas hasta ab lo peu els aparta la llenya que per escalfarse sos escassos aliments gastan puig a n'aquet sembla que li roban; ¡pobrets! arriban á vells ans d'hora per sas contínuas lluitas ab lo temps que com cástich á tota sumissió, aquet, es mostra ingrát sempre ab el sumís. La naturalesa ens fa lliures y si nosaltres per l'egoisme d'altres nos fem esclaus no debem queixarnos de sas variacions.

Donchs si, l'explotació del home per son semblant, de per tot impera, desde las grans ciutats, focos de miasmas y aires irrespirables, fins dins las espessuras ahont l'esplendidés de nostra gran

mare Natura es mostra ab tota extensió; pro que tremolin nostres explotadors, que tremolin los lladres de tota producció que fins dins d'aquestas grans espessuras salvatjes ahont sembla que per l'home son impenetrables, se respiran vents de llibertat y emancipació; saben sos moradors que dins lo banquet de la vida, el productor, sols ell, es qui li correspon cabre y es recordau que abans que esclaus son homes y que si drets els faltan es que se'ls roban.

Lluitarán y lluitarem fins al total triomf de l'emancipació humana.

CLAR-I-NET.

¡A la Barra!

Avuy li toca á un dels tipos mes repugnants, per sos actes, de la població.

El Sr. Huguet (apotecari).

Anirem al grá de sas malifetas puig ens sap greu embrutar massa las columnas del periódich.

Aquet *pessa* fou aquella bona id. que sent *concejal* se'l tragueren á fástichs del Consistori fa uns cuants anys per exigencias pecuniarias sobres las medicinas (péssimas sempre) de beneficencia pública puig volía cobrarlas exageradament quedant abandonat fins que políticament han hagut de aprofitar cualsevol cosa.

En unas eleccions perquè sortí derrotat no volgué contribuir ab los gastos electorals.

Sempre darrera la *pela*.

Sos actes han sigut desastrosos, cuan per torn li ha tocat ser l'apotecari municipal, sos comptes han sigut desbaratats com sas medicinas que han sigut de la mes péssima calitat haguda y per haver, puig per aigua fenicada la donaba poch

mes que aigua clara, fins las bolas de dar als gossos ab prou feixas y fent espater-negar molt surgiren son efecte.

Un verdader aucell de rampinya..... escandalosa.

Sent President de L'Unió, al destinar socorre de la Beneficencia á una familia postrada á la mes suma miseria, ell se retingué 'ls cuartos que de medicinas li debían; primer eran sos havers que la vida d'un infelís.

Després ja sabem la barra y poca vergonya dels fets consumats á L'Unió sent y no sent President ahont demostrá que la seva paraula, dignitat y honradés no valian una escupinada a terra, prometent una cosa el vespre y desdintsen al endemà al matí

Que's recordi el senyor... barras tristes de cuan las cuestions ab la Junta d'administració que ell usurpá sas missions, feren l'arreglo de posar entre ambas Juntas tres lletrats y conformarse ab son dictamen que éll acceptá y en sent al endemà se portá com un verdader porch (que'ns dispensin las tals bestias si las ofenein ab la comparació) fent al revés de lo estipulat pels home-bons y acceptat per ell mateix.

L'ambició, barra y pocavergonya, no'l deixa estar grás.

Memorias al Ninot y al Frare y.... á la llista.

GRUPO REBELDE.

El quint NO MATAR

Vetaquí un manament de lo que'n diuhen la ley de Deu (al menos la Naturalesa no'ns be ab imposicions ni mandos) que'm fa pensar ab lo contrast en que'stroba la religió (un altre que no's causa d'imposá y maná) dins lo militarisme, perquè podria sucsehir lo següent: Figureuvos un soldat, sens gaire pesquis, pro ficat ab la religió; en temps de cuaresma el capellá es cuida d'interbolirli lo cervell ab la doctrina y sobre tot ab los manaments de la ley d'aquell y á'a aquins el quint dia *No matar*; en aquell entremitj estalla una vaga, revolució (¡que triga!) ó sublevament y el tal soldat per mando de sos superiors ha d'empunyar l'arma per defensar l'ordre ó lo que siga y que al trobarse devant dels que segons aquell Deu son sos germans ó enemichs segons la ordenansa, d'un arranque recordant-se dels manaments llensés la fatricida arma que per destrossar semblants seus

li fan empunyar y s'abrassés ab son germa negantse assassinarlo.

¿Qué li sucsehiria?

Molt sencill, se li formaria concell de guerra y seria sentenciat a quatre trets al cap.

Per supuesto ans de cumplirse la sentencia seria posat en capella y desde aquell moment fins al últim per ell, els ministres del Deu voldrían confessarlo ¿de qué? Per haber cumplert ab lo *quint*.

Es dir ¿deu reconciliarse ab Deu per haber cregut ab sos manaments?

Veritat que podria escupirli la cara y y dirli ¡Miserable! tú ets la causa de ma desobediencia ¿y dech confessarme ab tú? ¿Perqué primer m'amenassas ab las penas del infern si mato y are que m'hi negat á ferho, vols que m'en confessi?

Aixó he pensat moltes vegadas que podria sucsehir (tant de bó).

¿Veritat que hi fan molta comedia ab la capa d'aquet senyor Deu?

¡Pobret!

ASTRO JANER BOIX.

Que se sápigas

Aquí á Granollers no hi ha autoritats de cap classe segons perquè.

El Sr. Alcalde, Tinent de la Guardia Civil y altres que'ns pensabam eran alguna forsa autoritaria, devant del caciquisme y de la poca vergonya dels senyors mangoneijadors de L'Unió Lliberal, son menos que un cero á la esquerra.

Mes ben dit, no serveixen.

Denuncias y mes denuncias per la premsa de que'n la germanadat citada ab tot lo desvergonyiment s'hi juga á tot drap als prohibits y... com si res.

Nostres autoritats locals, sorts com una campana.

¿A que's degut aixó? ¿Es que cobran lo barato? Si per cas, en lloch de vara de mando els estaria millor una tranca de pinxo.

¡Vaya, prou!

Sapiguen uns y altres senyors desvergonyits de la Junta, y senyors autoritaris, que nosaltres, los que tant y tant ens costa la tal germanadat **NO VOLEM TOLLERARHO.**

Si ab la tolerancia autoritaria's continúan jugant, prostituhint y robant en nostra casa, **ESTEM DISPOSATS A ASSALTAR LO JOCH á garrotada seca á tots los estrofeus y á qui sens posi al devant, passi lo que passi.**

Si qui ho pot prohibir no ho fá, ho farém nosaltres, tenim *bemols* per ferho.

La Biblioteca es per instruirse y expansionarse y no per robar y embrutir al qui no te prou pesquis per escupir la cara als autors de tanta infamia.

Ja veurá el Sr. Gobernador com nostras autoritats apoyant al denigrant vici no voldrán evitar tal volta un día de dol.

Antón Torruella.

EPÍGRAMA

A la gabia dels pecats
una nena 's dirigí
y erau tants los disbarats
que ab el *padre* 's varena dí,
que al sortir tota plorosa
digué la nena al carrer.
¡Oh verge miraculosa!
¡Quin *pater* mes batxiller.
¡Feu que'l tal no rebí esment
del que'm fet ab lo promés!
Si un petó l'esborra ab cent
si li dich, no acaba més.

QUICO.

Llampechs

Firmada per «So-li-ta-ri-i-ni-not» hem rebut una carta ab tant poca solta com puga tenir son firmant.

Atacar los defectes que puga tenir un altre per escorre'l bulto, ta beneit... que ja'ns ho creyam que n'era, pro no tant.

Nostra Redacció no es cap centre ni *ocho* cuartos; en ella hi ha una Biblioteca que no's prostitueix com la de L'Unió que tú *minot* de fra deus contribuir en sa deshonra.

Pots venir per llegir y per discutir lo que't sembli, pro ab solta, fill... de ton pare.

Tú, com en l'oncuberta que per defensarse ens feu sapiguer lo de las seixanta pessetas y que'l obrer tenia que idolatrarlo, ens surts de que si un home estaba mullat, etc. etc. sapiguent que hi ha taberners que's preocupan poch de que un home's mulli ó's rebenti bebent vegudas tant bonas com aquellas de la célebre causa.

¿Qué'ls importa que's rebenti mitja humanitat devant de son negoci?

Alante, ninot.

Hem tingut el gust de provar un líquit insecticida que ven nostre amich Joan Valls del carrer de l'Aurora, d'excelents resultats, especialment contra las moscas y mosquits.

El recomenem als senyors *quintos* de la Junta de L'Unió Lliberal per aplicarlo als mosquits que tant delman las ampolletas del ron y aguardent que's serveix en las taulas del café.

¿S'hi han ficsat?

No se si en Baldé ho haurá reparat, perquè 'ls mosquits que voltan las tals ampolletas y clavan cada patacada!

Fins al *consumatum est.*

Ab gust hem vist l'aparició d'un nou periódich en nostra vila titulat «La Gracolaria» y ab mes efectuem lo cambi, tornantli nostre efectuós saludo.

Segóns se desprén de sa lectura será de labor literaria, hloch ahout los aficionats á la literatura trobarán esbarjo á sos sentiments.

Li desitjem llarga vida y expansió.

Segóns Monsieur Geay, bisbe de Laval (Bretanya) los bisbes de Fransa ans que tot deuen sumissió á la Sta. Llana, vull dir, Sede que al govern francés.

Aixó ray, haviat estaria arreglat, que'ls pagui qui'ls mani.

Desgraciadament passa al revés. Ells cobran manan y fan lo que'ls dona la gana puig hi há qui'ls necessita.... per la cria de tontos y sumisos.

Diumente se personá en nostra Redacció un desgraciat que per haber comprat y tallat uns arbres li han sortit quatre mesos y dias de presó, abandonat del caciquisme local de quin havia sigut fervent servidor.

Segóns diguè ell, tingué que lluitar ab un de moltas influencias y diners, que deya que encar que li costés dos mil duros lo faria anar á la presó y que ho lográ.

Oh, ya, ya.

En el teatre Onofri de Barcelona se celebrá dijous un gran mitin lliure-pensador.

Aixó es lo que falta, ferse capás de las ideas advertidas y.... cumplirlas.

Que la religió es una mentida, donchs deixarla que'l dia que caigui la hipocresía, cauran las religions.

En nostra redacció s'está preparant una vetllada-mónstruo literaria y lliure-pensadora, puig á ser possible vindrá'l Dr. Odón de Buen y la gran propagandista del lliure-pensament

D.ª Angels Lopez de Ayala.

Ja s'avisará á son temps.

La professó de Corpus sigué molt concorreguda, gracias á deu... mil imposicions forzosas.

Homes que alardeijan de radicals hasta allí y tot cap baixos ab l'atxa fent l'os per aquets carrers y plassas.

N'hi ha que d'home'n tenen sols el nom.

Perdonemlos, son pobres d'esprit y.... no serveixen per rés de bó.

Para "La Union Liberal"

Al Sr. Presidente

Mentira parece, que en esa sociedad, (sociedad de explotadores) haya un hombre que sea capaz de ocupar el cargo tan sagrado como lo es el de Presidente. Y digo que parece mentira, porque un hombre que se tenga por honrado y justiciero no hace todas esas ridiculeces y esas injusticias que continuamente está haciendo con no dejar penetrar dentro del local, á personas reconocidas liberalmente; lo cual uno de los principales artículos del reglamento de dicha sociedad, dice: "Que no deberá darse entrada, á ninguna persona que no sea reconocida por liberal".

Y ahí en esa anti-sociedad, que no puede dársele otro nombre, pasa todo lo contrario, pues no más dejan entrar, á cuatro caciques del pueblo, cuatro farsantes, cuatro que están viviendo á cuestras del pobre trabajador, que sufre y calla.

Lo que pasa en esa anti-sociedad, no puede darse cuenta detallada, pues para hacerlo, hay una historia interminable, incapaz de decirse todas las injusticias que en ella se están cometiendo.

Esa anti-sociedad que ostenta tan indignamente la muy digna palabra (por título) "Unión Liberal" si es que ese señor Presidente, junto con sus cómplices, tienen un poco de vergüenza, si tienen un poco de sentido común, si es que saben lo que quiere decir la palabra LIBERAL y si es que entienden el castellano, ese rótulo de "Unión Liberal" deben cambiarlo por UNION EXPLOTADORA porque la palabra tan preciosa de liberal, no son dignos todos esos déspotas, que expulsan de la sociedad á quien les parece, de ostentarla.

Y todo eso, de que no dejan entrar más que á los Sres. Socios, son mojigangas que solo pasan en este desgraciado

pueblo, porque no hay carácter, no hay energia, ni tampoco hay sangre hirviente, como en estos casos tan injustos debe haberla. Pero por eso, á pesar de lo que dejo dicho en estas cuatro últimas líneas, no vayan á formar se ilusiones esos señores de que no entrará nadie en esa sociedad, (dentro del Café) que no sea socio, pues el que tiene el honor de dirigirles el presente, muy mal escrito, se presentará en dicha sociedad, aunque no sea secundado por alguno de sus amigos, con la condición de que aun presentándose el conserge y toda la Junta en peso, adjunto Jefe de policía y pareja de la guardia civil, no me sacarán; á fuerza bruta, si; porque ante la fuerza no hay resistencia, pero como quiera, que al entrar en esa sociedad sea quien sea, tanto si es socio como no, le sobra la razón, es la causa que no encontraré inconveniente alguno al entrar en dicha sociedad.

Y si por casualidad ó por despotismo, se da el caso de que á fuerza bruta me sacan (que es el único modo que me pueden sacar) entonces veremos el motivo justificado que darán todos esos imbéciles farsantes por la expulsión del Café tan injustificada.

I. M. y G,

Bussón d' en Banyeta

Vilassar de Dalt 30 de Maig de 1904.

Estimat company:

Lo día 22 del present en la societat «La Estrella» d'aquesta vila el senyor Palma doná una conferencia sobre el tema «La Societat».

Comensá manifestant que descartaba del tema l'origen de la primera parella humana per esser tant diferents las opinions com diferents son els autors que han tractat aquesta materia.

Seguí explicant la formació de la familia, la organisació de la tribu y de las tribus de la manera que forzosament tenia que viure l'home en lo primitiu temps; del pastoreig; de la cassa y la pesca, després á mida que anaban creixent las necessitats, anaban creixent també 'ls esforços per satisfacerlas, com fou lo cultiu de la terra, y al veure que brotava l'abundancia 's despertá l'ambició dels més astuts y es feren forts y ab arrogancia procuraren tenir la majoria á la ignorancia y explotaren lo fruit de son treball. De aqui nasqué la casta dels explotadors y dels tirans del poble obrer.

Ja tenim la societat dividida en dos classes, l'una explotada y altre explotadora y com que forsosament tenian que apareixer cuesti6ns tremendas en que'ls explotats no's conformarían ab la explotació de que eran víctimas, fou de necessitat crear l'autoritat per sometre per la forsa á'ls rebeldes que no's conformaban de treballar per una minoría de ganduls insolents y sens entranyas.

Esplicá com pás á pás vingué'l desentrotllo de l'industria y del comerç en la societat moderna y que tot y engalanant-se ab lo pompós nom de civilisada, dista molt d'esser sas bases justas y equitativas oferint un contrast mes dolorós qu'en las épocas barbres porque'n l'actualitat el productor de tota riquesa social está condemnat á morir-se de fam en mitj de l'abundancia, per esser aquesta acaparada per los detentadors del patrimoni universal; los capitalistas.

Hasta aquí molt bé, pro luego 'ns feu una extensa ressenya de la deuda de l'Estat espanyol qui a nostre entendre no podia incloures en lo tema per estar aquet comprés de plé dintre la sociologia y aquet en la economia política qu'es á lo que tiran tots los polítichs, a portar l'aigua a'l seu molh, encar que de una manera velada.

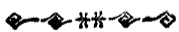
Acabá sa bastant llarga y elocuent peroracio dedicant algunas frases a la ensenanza, invitant a 'ls socis de la mentada societat a coronar la digna obra que tenen entre mans, lo mútuo auxili en los cassos d' entermetats y d' invalides per cuan l'obrer ja es inútil pel treball; are tant sols falta la escola ahont se dongui instrucció científica y racional per acabar ab la ignorancia que estem posehuts tots els treballadors per no haver pogut adquirir lo que tanta falta ens fa, l'educacio.

Felicitem als socis de la referida societat y especialment a la Junta per la labor que's proposa fer.

Nota: Aquesta societat está a cent colses de altura respecte á moralitat, que la vostre Unio Liberal y algunadeper aquí, donchs en ella no si pot jugar mes que la consumacio estant prohibit tot joch tirat.

Vostre y de l'idea.

PAU VERITATS.

Endemoniat Director: Ab la present indalguem una dedicatoria al nostre *matsanos*.

A un CURA BONS de La Roca

Mireu lo mamarratxo
lo que había intentat,
serne ell l'amo del poble
pro aixó no ha lograt,
un curandero....
ya se sap,
un tros de pas telero.

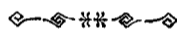
Estich ben convensut
que sols sab de xerrá,
pendre'l pols per l'esquena
ó per l'ermilla, igual;
aixó't pensabas
¡cá barret!
Ay fill que errat anabas.

Que si aquí'ns hi fas nosa
estigasne ben cert
que fins perquè marchassis
te pagarían lo tren.
Ab condició
ah si, noy,
¡may mes, aquet recó!

No hi há cap fill del poble
del tot ben convensut
de que si tú marchabas
perdés may la salut
si, home no,
vesten lluny
que hi sobras de debò.

Y la teva senyora,
lo poll ressucitat
pot estarne contenta
haventse rebifat
cap á nan-ná
tots plegats
que tú no'ns has de salvá.

UN ENFASTIGUEIJAT.

Premiá de Mar 31 Maig 1904

Desllanat Director: Diumenge, 22 del corrent, vareig tenir l'honor d'assistir á una conferencia que 's va donar en el Centre Republicá d' aquesta població; bona per la feyna antirreligiosa que s'hi feu.

Oberta la sessió pel president senyor Molins, se llegiren varias poesias alusivas a la Llibertat. Luego feu ús de la paraula 'l senyor Fatxó, mestre iaich, cual cárrech exerceix brillantment en aquet poble, ab satisfacció d' explotats y rabia d' explotadors.

Ab acertadas paraulas ens demostrá 'ls bons resultats de l'ensenyansa laica, racional y lliure de rutinarismes y supersticions, fent ressaltar de pas, las trapaceries de que's valen tots los enemichs de la llibertat, per continuar mantenint al poble treballador en el mes gran obscurantisme y crassa ignorancia, poguent d'aquest modo, explotarlo més facilment.

A continuació la elocuent propagandista del llurepensament donya Angels Lopez de Ayala ab una lògica admirable é irrebauble 'ns feu capassos de moltas cosas ignoradas per la majoría dels obrers; una propaganda verdaderament anti-re-

lligiosa, logrant fer comprendre á tots los oyents, entre'ls tals algunas donas, que's de suma necessitat que todas las personas lliberals de veritat, treballin per lliurar al poble de las garras y malifetas de la gent retrógada, sacristanesca y explotadora, que per desgracia nostra encar pululan de per tot, predicant doctrinas falsas, sols per l'ensopiment y esclavitut moral y material de l'Humanitat,

En fi, conferencias com aquesta acabarían per deixar los clatells mes nets y las conciencias mes fermas, ab gran rabiola de la gent capellanesca-burocrática-esplotadora.

Salut, llibertat y... génit.

UN JOVENET.

Correspondencia Administrativa

Vilassar de Dalt.--J. V. Las advertencias van de de debó y... d'en mica en mica anirán. La semana entrán ja hi haurá reformas.

La Roca.—Curat d'espants. Anirá la setmana entrant, una mica retalladet per no omplir massa. Va bè, garrotadas. Memorias al altre y que trevalli

Barcelona.—A. Janer. Va. Els dibuixos la setmana entran, ens agradan molt. Memorias.

Parets.—N. Rebut l'encáirech á temps.

San Celoni.—Clós. Esperem que'l company esgrigui. Que apreti que hi ha molta tela per aquí.

Tots los pobles que hi hagi algú per la Barra, *disponert*. No voldríam localissar massa.

LA TRONADA

PUNTS DE VENDA

Administració, Aurora, 23.

Llorens Carbó, Alfons IV n.º 57

Joan Climent (á) Marxant,

Prim n.º 156.

IMP. DE E. GARRELL.